

УДК 338.48:640.4:504:005.96

Тимчук С.В.

канд. екон. наук, доцент,

Уманський національний університет садівництва, м. Умань

УПРАВЛІННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИМ СЕКТОРОМ З УРАХУВАННЯМ ЕКОНОМІЧНИХ ТА ЕКОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У сучасному світі, готельно-ресторанна справа відіграє ключову роль у глобальному економічному та соціокультурному розвитку. Зростаючий попит на туризм та гостинність ставить перед цією галуззю нові виклики, серед яких пріоритетом стає не лише забезпечення якості обслуговування, а й збалансований розвиток з урахуванням економічних та екологічних аспектів.

Формування сталого розвитку в готельно-ресторанному секторі відіграє вирішальну роль у забезпеченні життєздатності цієї галузі в умовах зростаючої конкуренції та змін кліматичних умов. З одного боку, економічні аспекти включають в себе збалансоване фінансове управління, стратегічне планування та ефективну маркетингову стратегію, щоб забезпечити прибутковість та конкурентоспроможність. З іншого боку, екологічні аспекти стають все більш важливими у світлі зростаючого середньострокового та довгострокового впливу галузі на навколишнє середовище.

Потреба в розробці та впровадженні стратегій, що поєднують економічний успіх з екологічною відповідальністю, стає важливим завданням для готельно-ресторанного сектору. Дослідження економічних та екологічних аспектів сталого розвитку у цій галузі стане вагомим внеском у здійснення цієї місії, сприяючи створенню прогресивних стратегій управління, що забезпечать не лише фінансову вигоду, а й довгострокову сталість природних ресурсів та збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь [1].

Розвиток готельно-ресторанного сектору визначається комплексом економічних факторів. Перш за все, вплив на цей сектор має економічна

кон'юнктура. Стан економіки в країні та світі, рівень доходів населення та зміни в споживчих уподобаннях безпосередньо впливають на попит на готельно-ресторанні послуги. Також, важливим фактором є туристичний потік. Рівень туристичного потоку, як з внутрішніх, так і зовнішніх джерел, визначається станом туристичної інфраструктури, маркетинговими зусиллями та іншими факторами, і це безпосередньо впливає на рівень заповненості готелів і ресторанів. Конкуренція відіграє значну роль у формуванні цього сектору. Кількість та якість конкуруючих закладів, ціноутворення та інноваційність – все це має вплив на прибутковість та розвиток готельно-ресторанного сектору.

Стале фінансове управління є ключовим елементом успішного розвитку готельно-ресторанного сектору. Деякі стратегії, які можуть сприяти сталому розвитку в цій галузі, включають ефективне бюджетування. Ретельне планування та управління фінансами дозволяє готелям та ресторанам ефективно розподіляти ресурси на інвестиції в сталість, інновації та підвищення якості послуг. Також мінімізація витрат може бути корисною. Впровадження енергоефективних технологій, оптимізація використання ресурсів, а також контроль над операційними витратами можуть допомогти знизити загальні витрати на управління готелями та ресторанами.

Іншою важливою стратегією є інвестування у розвиток персоналу. Посилення навичок та знань персоналу у сфері обслуговування, гостьового сервісу та сталого розвитку може позитивно вплинути на якість обслуговування та задоволеність клієнтів, що в свою чергу впливає на фінансові показники. Нарешті, фінансова транспарентність є важливим аспектом. Забезпечення прозорості та відкритості у фінансовій діяльності, включаючи звітність перед зацікавленими сторонами, може підвищити довіру споживачів та інвесторів і сприяти залученню нових інвестицій [2].

Готельно-ресторанний бізнес, який враховує екологічні аспекти, може мати значні економічні переваги. По-перше, впровадження енергоефективних технологій та систем управління енергоспоживанням дозволяє знизити витрати

на комунальні послуги, що в свою чергу зменшує загальні операційні витрати. Друга важлива перевага полягає в залученні нових клієнтів, які дбають про екологію та активно підтримують екологічно чисті підприємства. Такий бізнес може привернути увагу екотуристів та екологічно свідомих подорожніх, що може призвести до збільшення обігу та прибутку. Крім того, використання сталого матеріалу та дбайливе використання ресурсів може позитивно вплинути на імідж підприємства та збільшити віру в його соціальну відповідальність, що, в свою чергу, може призвести до більшої лояльності клієнтів та збільшення їхнього рівня задоволення [3].

Готельно-ресторанний бізнес стикається з рядом екологічних проблем, які є найбільш актуальними для нього. Однією з них є проблема відходів та утилізації. Готелі та ресторани генерують величезну кількість відходів, включаючи їжу, пакувальні матеріали, папір та інші матеріали. Не всі ці відходи можуть бути перероблені або використані повторно, що призводить до негативного впливу на навколишнє середовище [4].

Ще однією актуальною проблемою є споживання енергії та води. Готелі та ресторани споживають величезні обсяги електроенергії та води для опалення, освітлення, кондиціонування повітря, готування їжі та інших потреб. Це призводить до великої екологічної сліди і може бути причиною вичерпання ресурсів та забруднення довкілля.

Крім того, проблемою є вплив на біорізноманіття. Розширення готельних комплексів та ресторанів може призвести до втрати природних середовищ та місць мешкання для диких тварин та рослин, що може призвести до зменшення біорізноманіття та порушення екосистем.

Важливим є питання використання хімічних речовин та дезінфікуючих засобів, які можуть мати негативний вплив на здоров'я людей та довкілля, якщо вони використовуються неконтрольовано або викидаються у навколишнє середовище [5]. Ці проблеми стають все більш актуальними для готельно-ресторанного бізнесу, оскільки споживачі стають все більш свідомими та

вимогливими щодо екологічних питань, а також через зростання уваги до збереження навколишнього середовища і регулювання з боку уряду.

Формування сталого розвитку в готельно-ресторанному секторі є складним та багатогранним процесом, який вимагає комплексного підходу до економічних та екологічних аспектів. Ефективне управління фінансами, енергоефективність, мінімізація відходів та збереження природних ресурсів є ключовими стратегіями для досягнення сталого розвитку в цій галузі.

Список використаних джерел:

1. Povorozniuk I., Dzhoha O., Neshchadym L., Kyryliuk I., Tymchuk S., Blahopoluchna A. The influence of globalization processes on the development of the restaurant business of Ukraine. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 46. 2023. P. 183–192

2. Борисова О., Пшеничний Б., Алексеєнко В. Чинники диверсифікації в секторі HoReCa: глобальні тренди. *Економіка та суспільство*. № 54. 2023. URL : DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-86>

3. Тимчук С. В. Стратегії сталого розвитку в готельно-ресторанній сфері: екотренди та їх вплив на бізнес сектор економіки. Екотренди в індустрії гостинності: реалії та перспективи : [Електронний ресурс] : кол. моногр. / [І. М. Поворознюк, Л. М., Нещадим, С. В. Тимчук [та ін.] ; за ред. І. М. Поворознюк ; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Вінниця : ТВОРИ, 2023. С. 66–83

4. Паньків Н., Бик В. Екологізація готельно-ресторанної сфери в контексті сталого розвитку туризму в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. № 2. 2023. С. 146–156

5. Povorozniuk I., Neshchadym L., Tymchuk S., Dzhoha O., Lytvyn O. Eco-innovation development of enterprises in the hospitality industry. *Sciences of Europe*. № 128. (2023). P. 20–26